

ANMELDELSER

A.G. Hodgkiss and A.F. Tatham: Key-guide to information sources in cartography.

Mansell, London 1986. X, 253 s. 24 cm. GBP 25.-.

Absolut en nyttig håndbog. Den er overskueligt opbygget. Første del er en tekstmæssig behandling af kartografi – inddelt i en række emner: kartografiens historie, litteratur om kartografi, behandlingen af kortsamlinger etc.. Herefter følger to annoterede bibliografier om kartografiens historie (333 nr) og forskellige aspekter af kartografi (ca 450 nr – inddelt i en lang række grupper). Til slut bringes en fortegnelse over 600 kartografiske samlinger, organisationer, udgivere etc. ordnet efter lande. Disse forskellige fortegnelser har været besværlige at frembringe, og der skal naturligvis gøres en del valg – vanskeligheder, der afspejles i nogen grad. Der er mange trykfejl i det omfattende stof, der for en stor del er fremmedsproget, ligesom den engelsksprogede forfatter ikke er ganske konsekvent m.h.t. hvornår engelske transkriptioner anvendes eller mere eller mindre tillempede former for relevante »lokale« skrivemåder.

Henning Mørch

Thomas Eugene Avery, Graydon Lennis Berlin: Interpretation of aerial photographs. 4. ed.

Burgess, Minneapolis, 1985. IX, 554 s., ill. 24 cm. Pris ikke oplyst.

Den fjerde udgave af denne håndbog er en pedagogisk opbygget presentation af system og metoder i flygfototolkning og remote sensing. Første halvdel af bogen er en allmän fotografisk, fotogrammetrisk og sensor-teknisk baggrund till den snabba utvecklingen av de flyg- och satellitburna informationssystemen om jordytan. I den andra delen redogöres för tillämpningar inom arkeologi, lantbruks- och skogsvetenskap samt inom flera delområden av geografien. Framställningen bygger i denna del på ett stort antal instruktiva bilder, av vilka många är monterade för stereobetraktning.

I förhållande till tidigare upplagor är boken utökad, särskilt beträffande icke-fotografisk bildregistrering, geografiska informationssystem, land use och digital bildbehandling. Med dessa kompletteringar utgör boken nu en utmärkt och lättläst introduktion till flygfototolkning och remote sensing.

Harald Svensson

Automated visual inspection. Ed. by B.G. Batchelor, D.A. Hill and D.C. Hodgson.

North Holland, Amsterdam 1985. 561 s., ill. 24 cm. USD 59.-.

Titlen på denne bog vil sandsynligvis få mange til at tænke, at her befinder vi os vist på grænsen af det ganske vist rummelige fag geografi. Det er utvivlsomt korrekt, men bogen påkalder sig alligevel interesse af to grunde. Først og fremmest er der et betragteligt overlap mellem »datamatsyn«, som dette værk beskæftiger sig med, og digital behandling af satellit- og flybilleder, et område som er under stæk udvikling ved de geografiske institutter på RUC og KU. For det andet giver bogen et godt indblik i en teknologi, som vil få stadig stigende betydning i fremtidens erhvervsudvikling. Hidtil har databehandling primært drejet sig om manipulation af information i form af, i princippet, én-dimensionale tal- og bogstavsekvenser. I fremtiden vil behandling af to- (og tre-) dimensionale informationsmængder, »billeder«, få stadig større betydning. Dette åbner for automatisering af en lang række arbejdsfunktioner. »Datamatsyn« i forbindelse med robotstyring er således blevet et varmt emne i den datalogiske/industrielle forskning, som det har været det i militære sammenhænge længe. Bogen giver en omfattende behandling af emnets mangeartede aspekter og giver dermed læseren en sjælden mulighed for at erhverve et overblik over området. I relation til digital behandling af satellitbilleder o.lign. er især et afsnit om principper for digital billedbehandling af værdi.

Kjeld Rasmussen

David J. Unwin and John A. Dawson: Computer programming for geographers.

Longman, London 1985. XII, 252 s., fig. 24 cm. GBP 7.95.

Denne bog henvender sig til geografer uden EDB-baggrund, som ønsker en popu-

lær og kort introduktion til databehandling. Begreber som operativsystemer, hardware, software og netværk afmystificeres i de indledende kapitler, hvorefter der gives en basal indføring i programmeringssprogene BASIC og FORTRAN v.h.a. småeksempler med relevans til forskellige geografiske fagområder.

Som en første introduktion til databehandling for geografer er bogen god. Teksten er letlæselig, men desværre hurtigt udtømt. Når programeksemplerne er afprøvet på hjemmecomputeren vil man næppe vende tilbage til bogen, men så har den trods alt haft en vigtig mission: at sætte folk igang med at programmere. For en underviser i databehandling for geografer vil den kunne give inspiration til en kobling mellem programmeringsteori og praktisk anvendelse, men som sagt på et lavt niveau.

Thomas Balstrøm

Alan Bundy: The computer modelling of mathematical reasoning.

Academic Press, London 1983. XIV, 322 s. 23 cm. Pris ikke oplyst.

Målgruppen for denne bog er folk, som ønsker at indbygge primitiv matematisk logik i en computer. Efter en grundig behandling af forskellige matematiske beslutningsprocesser gives der sidst i bogen eksempler på EDB-programmering i det relativt nyudviklede sprog PROLOG, som er specielt designet til programmering af kunstig intelligens (Artificial Intelligence (AI)). I alle basale afsnit er der gode øvelsesopgaver med facitliste i appendix.

Thomas Balstrøm

R.B.G. Williams: Introduction to statistics for geographers and earth scientists.

Macmillan London, 1984. VIII, 349 s. fig. 24 cm. GBP 7.95.

Dette værk er tænkt som beskrivende indholdet i et elementært statistikkursus for geografer. Parallelt hermed publicerer samme forfatter »Intermediate Statistics for Geographers and Earth Scientists«. Emnevalget er i hovedlinierne traditionelt. Vægten er lagt på parametriske metoder, og der bruges mange sider på statistiske tests. Behandlingen er særdeles grundig med mange gennemregnede eksempler. Bogen holder sig til uni- og bivariate metoder, idet de multivariate er henvist til det omtalte bind om »intermediate statistics«.

Den omfattende behandling af tests gør bogen anvendelig som opslagsværk på dette område. Eksempelmaterialet er overvejende af naturgeografisk oprindelse. Det annonceres, at bogen følges op af disketter med statistiske programmer, beregnet til anvendelse med den i Danmark lidet udbredte BBC mikrodatamat.

Bogen repræsenterer en meget omfattende indføring i geografisk anvendt statistik på elementært niveau, og det er måske tvivlsomt om ret mange studieplaner leverer plads til så stor grundighed. Det er måske også tvivlsomt, om en lærebog til anvendelse på et introducerende kursus bør kunne slippe godt fra at anlægge så få generelle filosofiske betragtninger om mål og midler i geostatistikken. Motivering af de studerende og en bredere vurdering og diskussion af statiske metoders anvendelse overlades i høj grad til formidleren.

Kjeld Rasmussen

Gareth Shaw and Dennis Wheeler: Statistical techniques in geographical analysis. Wiley, Chichester 1985. XIII, 364 s., fig. 23 cm. GBP 9.95.

Analysen af kausale sammenhænge og regionalisering/klassifikation i geografi involverer som oftest mange variable, men de fleste introducerede lærebøger i anvendt statistik for geografer når aldrig længere end til metoder, der involverer én eller to variable. Denne bog starter med begyndelsesgrundene og når på 334 sider frem til faktoranalyse og tilsvarende relativt avancerede emner. Emnevalget er i øvrigt klassisk. I flæng kan nævnes deskriptiv statistik, sandsynlighedsbegrebet, fordelinger, stikprøveteorier, hypotesetest, simpel korrelations- og regressionsanalyse, multipel regression og korrelation, klassifikation, trend surface analyse og altså faktoranalyse. Det der adskiller bogen fra mange andre er, at forfatterne synes at have bemærket datamaternes eksistens, idet der udgives et parallelt bind, »Introduction to Computing in Geography« af Buckett og Webb, uden af den grund at falde i »manual-grøften«. Bogens eksemplermateriale er hentet fra såvel natur- som kulturgeografi, og det virker forfriskende ægte. Det er lykkedes godt at give en afbalanceret indføring i et meget stort emneområde, uden at mangler og overfladiskhed er blevet iøjnefaldende, og bogen fremstår som et fornuftigt bud på en lærebog til et introducerende universitetskursus, der ikke vil

efterlade de studerende med en frustrerende mangel på indsigt i og redskaber til analyse af »multivariate« problemer.

Kjeld Rasmussen

Horst Aust, Jens Dieter Becker-Platen: Angewandte Geowissenschaften in Raumplanung und Umweltschutz.

Enke, Stuttgart 1985. VIII, 136 s., fig. 24 cm. DEM 29.80.

Både geogene og især antropogene belastninger af miljøet behandles ved anvendelse af geovidenskabelige metoder, for herigennem at angive muligheder for at undgå meget omfattende miljøskader. Den geovidenskabelige kortlægning, bl.a. kortlægningen af geologien, jordbunden og grundvandet ligesom anvendelsen af disse kort i miljøplanlægningen, behandles indgående. I bogens anden del gennemgås kortfattet en lang række miljøbelastninger. Ud over de geogene som f.eks. erosion og oversvømmelser behandles f.eks. landbrugs og minedriftens miljøbelastning. Blandt det store antal emner gives også en gennemgang af problemerne med spildevand og andet affald fra både industri og husholdninger. En udmærket samlet fremstilling af anvendt geovidenskab indenfor miljøplanlægning og miljøbeskyttelse.

Bjarne Holm Jakobsen

Janet Watson: Geology and man: an introduction to applied earth science.

Allen & Unwin London 1983. VIII, 150 s., ill. 25 cm. Paperback: GBP 6.95. Hardback: GBP 15.-.

Denne bog giver en elementær indføring i anvendt geologi og beslægtede videnskaber. Bogen er inddelt i 9 kapitler, der bl.a. omhandler emner som vandomsætning i naturen, energiressourcer, forekomst af metaller og andre geologiske aflejringer, geologi anvendt i ingeniørmæssig sammenhæng, og samspillet mellem jord, biologi og forurening. Bogen er let læselig med mange figurer og tabeller, og den er især beregnet for studerende, der er i begyndelsen af deres studium.

Henrik Breuning Madsen

Earthquake hydrologie (i.e. hydrology) and chemistry. Ed. by Chi-Yu King. (Pure and applied geophysics; vol. 122, 1984/85, no. 2-4.

Birkhäuser. Basel 1985. s. 141-618. ill. 24 cm. CHF 78.-.

Indholdet er 32 artikler om jordskælvsrelaterede hydrologiske og geokemiske studier baseret på eksperimentelle og teoretiske undersøgelser i aktuelle og potentielle jordskælvszoner i U.S.S.R., Japan, Kina og U.S.A. En del af indlæggene præsenteredes ved møder i American Geophysical Union, San Francisco dec. 1983, andre ved the International Geological Congress, Moskva 1984.

Thomas Balstrøm

Groundwater as a geometric agent: proceedings of the 13th Annual Geomorphology Symposium, held at Rensselaer Polytechnic Institute, Sept. 1982/ed. by R.G. LaFleur. - (Binghamton symposia in geomorphology;13).

Allen & Unwin, Boston 1984. XVI, 390 s., ill. 24 cm. GBP 30.-.

Bogen indeholder indlæg fra d. 13. årlige geomorfologiske symposium afholdt v. Rensselaer Polytechnic Institute, sept. 1982. De enkelte kapitler beskriver som titlen indikerer udviklingen af landformer forårsaget af grundvand med eksempler spændende fra troperne til glacielle områder. Udvikling af karsttopografier beskrives i en stor del af bogen.

Thomas Balstrøm

Ole V. Petersen, Karsten Secher: Grønland: Mineralien, Geologie, Geschichte.

Bode, Bochum 1985. 83 s., ill. 28 cm. DEM 29.80.

Der gives en lettilgængelig og smukt illustreret oversigt over forekomsten af mineraler i Grønland. Mineralerne præsenteres hørende til en række både kendte og mindre kendte lokaliteter. Disse er igen ordnede efter deres placering i Grønlands overordnede geologiske ramme. Både ældre og ny viden er samlet, og bogen afsluttes med en ny liste omfattende omkring 500 grønlandske mineraler.

Bjarne Holm Jakobsen

K. J. Gregory: The nature of physical geography.

Arnold, London 1985. X, 262 s. 22 cm. GBP 7.95.

Bogen beskriver den kronologiske udvikling i den fysiske geografi fra ca. 1850 til idag med hovedvægten på perioden 1950-1970 og 1970-1980, hvor anvendelsen af informationsteknologi bliver mere og mere